

Sammendrag:

Transportytelser i Norge 1946-1998

Generelt

Veksten i persontransportarbeidet i 1998 er beregnet til 2,9 prosent, mens tilsvarende tall året før var 1,1 prosent. Det er de kollektive transportmidlene som har hatt sterkest vekst de siste årene, mens personbiltransporten økte med om lag to prosent. Økningen i vegtrafikken totalt er beregnet til 2,7 prosent. Fortsatt har vegsektoren en markedsandel på 87 prosent når det gjelder persontransportarbeidet. Flyet utfører sju prosent av transportarbeidet, mens bane og skip har henholdsvis fem og en prosent.

Foreløpige tall fra nasjonalregnskapet viser at bruttonasjonalproduktet (BNP) og privat konsum steg med henholdsvis 2,1 og 3,7 prosent i 1998. Dette betyr en halvering av veksten i BNP sett i forhold til gjennomsnittet de siste fem år, mens veksten i privat konsum ligger om lag på gjennomsnittsnivået i siste femårsperiode. Den årlige befolkningsveksten endrer seg lite fra år til år, og de siste årene har den vært på 0,6 prosent.

Persontransporten

Hittil på 1990-tallet har personbiltrafikken i gjennomsnitt vokst med 1,2 prosent pr. år. I 1998 var veksttakten noe høyere, nemlig 1,9 prosent. Salget av bilbensin økte med litt over en prosent i 1998, men ligger fortsatt seks prosent under salget i 1990, som er det høyeste noensinne. Gjennomsnittlig årlig kjørelengde pr. bil er beregnet til 13 700 kilometer i 1998.

Det ble solgt nesten 118 000 nye personbiler i 1998, en nedgang på 10 000 biler fra året før. I tillegg ble det i fjor bruktimportert om lag 23 000 personbiler, mens 76 000 personbiler ble vraket mot pant. Bestanden av personbiler økte med 30 000, og dette betyr at det ved overgangen til år 2000 trolig vil være mer enn 1,8 millioner personbiler registrert i Norge. Gjennomsnittsalderen for personbilene var ved forrige årsskifte 9,9 år, nøyaktig det samme som de to foregående år. Halvparten av personbilparken er fra 1989 eller senere år, dvs at disse bilene er utstyrt med katalysator.

De siste ti årene har det vært en klar tendens mot færre drepte i trafikken, og i 1997 var tallet på drepte nede i 252, som var det laveste på flere årtier. De to siste årene er denne tendensen brutt: I 1997 ble det drept 303 personer i trafikken, mens tallet i 1998 steg til 352 personer. Dermed er vi tilbake til nivået på slutten av 1980-tallet.

Mens trafikken med taxi bare viste en moderat vekst fra 1997 til 1998, blir det stadig flere utleiebiler på vegene. Det er nå registrert mer enn 33 000 utleiebiler på landsbasis, inkludert i dette tallet er også biler som "leases" på langtidskontrakt

hos utleiefirmaene. Trafikken med slike biler økte med nesten 40 prosent fra 1997 til 1998.

De kollektive transportmidler vokser sterkere enn privatbilismen. Målt i utført transportarbeide kunne Oslo Sporveier notere en vekst på 14 prosent på T-banen i 1998. Jernbanen økte sin trafikk med i alt tre prosent, der det nye flytoget mellom Asker og Gardermoen la grunnlaget for det meste av veksten. Utenom Osloområdet er det bussen som tar det aller meste av den kollektive lokaltransporten. Hittil på 1990-tallet har det imidlertid vært en mer beskjeden økning i persontransporten med buss enn for de skinnegående transportmidler.

Veksten i flytrafikken fortsetter. Det ble i 1998 foretatt 10 millioner flyreiser innenlands i Norge, helikoptertrafikken til og fra kontinentalsokkelen inkludert. Hver tredje lange reise innenlands foretas nå med fly, og med lange reiser mener vi da reiser som er lengre enn 300 kilometer.

Også i 1998 har det vært sterk vekst i reisene mellom Norge og utlandet. Dette gjelder særlig trafikken med bilfergene, men også for flytrafikken. 7,6 millioner reiser med fly og 6,3 millioner reiser med ferge over grensen ble foretatt i 1998, mens togtrafikken fortsatt er beskjeden. På veg er det beregnet at det ble foretatt om lag 15 millioner reiser over grensen.

Godstransporten

Hittil på 1990-tallet har det vært en årlig gjennomsnittsvekst i godstransportarbeidet på 2,4 prosent. Samtidig har det i denne tiden skjedd store strukturendringer. Mens godstransportarbeidet til sjøs har gått betydelig ned, har godstrafikken med lastebil økt sterkt de siste tre-fire år. Nå blir 51 prosent av godstransportarbeidet utført på veg, mens 41 prosent blir utført på skip. Jernbanen har i 1990-årene hatt en stabil andel av godstransportene på omlag 9-10 prosent.

Skip er den dominerende transportform i utenrikshandelen til og fra fastlandet, nesten 90 prosent av godsmengden til og fra fastlandet går med skip. Etter en periode hittil på 1990-tallet med sterk vekst i godsmengden til og fra utlandet, viser tallene for 1998 om lag like stort volum som i 1997. Det er fortsatt en klar tendens mot mer gods på vegen også i utenrikshandelen.

Målt etter vekt er nå olje- og gasseksporten direkte fra sokkelen til utlandet omlag dobbelt så stor som den samlede import og eksport til/fra fastlandet. 65 prosent av eksporten av olje og gass direkte fra sokkelen i 1998 foregikk med skip og resten gikk i rør. Det ble i 1998 eksportert 166 millioner tonn olje/gass direkte fra den norske kontinentalsokkelen, mens rekordtallet året før var 172 millioner tonn.